

emlétként részletes ismertetését is, mely a következő mondattal végződik:
»A Magyar Paedagiának minden oka megvan, hogy örömmel üdvözölje az új testvér folyóiratot, a közös munka mezején.«

Intézetünk nagy köszönettel fogadja a legelőkelőbb magyar pedagógiai folyóirat részéről jött kitüntető elismerést; további törekvésünk is az lesz, hogy folyóiratunk szellemét a mai idők tudatos jó törekvései hassák át.
(*hd.*)

A Magyar Tanítóképző, 1934. évi december havi számában két nagyobb tanulmányt olvashatunk. Kiss József: Iskoláink felügyelete, Éber Rezső: A fizika tanítása a tanító- és tanítónőképző intézetekben címen értekezik.

Kiss József tanulmányának különös jelentőségét az adja meg, hogy az éppen a szőnyegen lévő tanügyi felügyeleti reform idejében íródott. Szerzője nagy alaposággal gyűjtötte össze az idetartozó anyagot s pragmatikus történeti kifejlődésében ismerteti az elemi-, polgári- és középiskolák, valamint a tanítóképző intézetek felügyeleti rendjére vonatkozó eddigi összes fontosabb rendelkezéseket és utasításokat. Tanulmányának nagy értéke, hogy e kérdésben úgyszólván az összes európai államok tanügyi felügyeletének rendszereit is ismerteti s főleg, hogy kritikai megállapításával több olyan szempontot sorol fel, melyek e szőnyegen lévő kérdés eredményes megoldásánál gyümölcsözőleg számbavehetnek.

Megállapítja, hogy a felügyeletre vonatkozó eddigi utasítások közül éppen a nevelés és belső tanulmányi élet eredményességének biztosítására elsősorban a polgári iskolai kir. főigazgatók számára kiadott 1931. évi Utasításnak idevonatkozó részei, valamint a budapesti tankerület középiskoláira a 6602/1934. főigazgatói sz. a kiadott szakfelügyelői utasítások a legmodernebb és legalaposabb munkák. Ezek a felügyeletre már pedagógiai és nevelési szempontból is igen gondos és értékes irányításokat adnak, bizonyos ellentétben a többi ilyenmű rendelkezésekkel, melyek még nem annyira a didaktikai munka irányítására, hanem inkább az egyes iskolatípusok ellenőrzésére adnak utasításokat. Az egyes iskolafajok felügyeleti rendjének biztosítására vonatkozó rendelkezések ismertetése után a szerző a következő főbb megállapításokat hozza le.

a) Iskolánk felügyelete (nagyon helyesen) most is főhivatású felügyelői kar kezében van; b) az érvényben lévő utasítások inkább a felügyeletre és ellenőrzésre vonatkoznak, az irányítást csak a fentebb említett két szabályzat intenciói hangsúlyozzák; c) hibának tartja, hogy az utasítások nem írják elő azt, hogy a tanításban a tanárok az érvényben lévő tankönyvekhez szigorúbban alkalmazkodjanak; d) hiánynak tartja, hogy a nevelés gondolata és annak különleges feladatai az utasításokban nincsenek részletezve; e) megállapítja, hogy a mai általános felügyelettel szemben mindenütt a szakfelügyelet kérdése került előtérbe, a főigazgatók viszont alkossák a szakfelügyelet gerincét, az egyes szakfelügyelők között a szerves és összekötő kapcsolatot, de a főigazgatók az iskolákat általában csak a legfőbb felügyelet szempontjából irányítják; f) a különböző iskolafajok felügyeleti lényegében egységes szempontok szerint irányítottassanak; g) megállapítja, hogy a gyümölcsöző tanügyi felügyeletre feltétlenül szükség van, az iskola és nemzet szempontjából nem közömbös, hogy az

iskolák nevelői mi módon végzik a reájuk bízott feladatokat; h) a felügyelők személyeinek kiválogatásánál elv legyen, hogy senki se lehessen olyan iskolában felügyelő, melyre nincs diplomája s amely iskolatípusban éveken át kiváló eredménnyel nem tanított; i) híve annak, hogy a felügyelői állásokba csak külön megfelelő vizsgálatok alapján lehessen bejutni; j) a tankerületek élén álló kir. főigazgatóknak a legfontosabb elvi kérdéseket kivéve legyen intézkedési joguk. Végül megjegyzi, hogy a magyar tanítóképzés szempontjából rendkívül fontos lenne, hogy ennek az iskolának felügyelete legyen tekintettel az iskolatípus különleges céljaira, szakszerűségére és ne csatoltassék az hozzá egy más iskolatípus felügyeletéhez.

Kiss József fenti tanulmánya nagy gondossággal gyűjti össze a tanügyi felügyeletre vonatkozó eddigi értékes és időszerű anyagot. Biztos áttekintést nyújt e tanulmány mindazok részére, kik e kérdésben eligazodást keresnek.

A polgári iskola szempontjából minket is az érdekelne elsősorban, hogy a felügyelet további alakjában legyen szakszerűbb, az ellenőrzés, helyett inkább irányítás s hogy annak várható új szervezete legyen tekintettel a polgári iskola különleges feladataira s legyen öncélú olyan értelemben, hogy irányítása ne legyen szubordinált viszonyban egy más iskolatípussal kapcsolatban s végül, hogy a polgári iskolák felügyeletét csak ennek az iskolafajnak kiváló és elsősorban a tanítás és nevelés terén érdemeket szerzett jelesebb egyéniségei irányítsák.

Következő hosszabb cikk Éber Rezső tollából: *A fizika tanítása a tanítóképző intézetekben* címen közöl a munkáltató fizika tanítására vonatkozó értékes tanulmányt. Különös értéke a cikknek, — (amint az abból kitűnik) —, hogy olyan írótól származik, ki a munkáltató tanítás sok apró fontos kérdését a valóságban mind kipróbálta és így tapasztalatainak bő anyagából nyújthat igen hasznos útbaigazításokat.

Mondanivalóit négy fejezetbe csoportosítja: a) általános előkészület, b) az anyag részletes tárgyalása, c) a tanultak begyakorlása, d) változtatások a jövőben.

Az általános előkészület c. fejezetben szól a tantervi cél kiegészítéséről, a tanmenet helyes beosztásáról, a tankönyv szükségességéről, berendezéséről és annak használatáról, a tanítás helyéről, a szertár praktikus berendezéséről, a szak- és kézikönyvtárról (itt használatra ajánlja többek között Matzkó Gyulának, intézetünk fizikatanárának a gyakorló polgári iskola kiadásában megjelent: *Kísérleteztető fizikatanítás c. művét*), majd szól a fizikai kirándulásokról, végül a tanítóképző intézetek szempontjából a népiskolai és a népművelési vonatkozások biztosításáról.

A következő fejezetben *az anyag részletes tárgyalását* tárgyalja a munkáltató, cselekedtető, a tanulók gyakorlatain alapuló módszer szempontjából. Higgadt mérséklettel szól e módszerről a gyakorlati szakember hasznos útmutatásaival. E fejezetben szól az óra beosztásáról és a feleltetésről, a módszeres új egységek tárgyalásának kiviteléről és szempontjairól, a tanuló kísérleteknél használt eszközökről, a rajznak a fizika tanításában való szerepéről, a tanulók füzetéről, majd a koncentrációnak e tárgyban való érvényesítéséről s a fizikatanítás nevelési vonatkozásainak biztosításáról.

A harmadik fejezetben a *tanultak begyakorlásának* módszertani mozzanatait ismerteti. Itt tárgyalja a feladott lecke megtanulásának módját, a dolgozat, a feladat, gyűjtés, munkáltatás, olvasmányok, kirándulások és összefoglaló ismétlések módszeres elveit, végül az utolsó fejezetben fel- említi azokat a tantervi változtatásokat, melyekre a fizikatanítás anyagá- nak helyesebb elosztása céljából szükség lenne.

A finom részletekre is kiterjedő tanulmányban a munkáltató fizika- tanításnak gyakorlati problémáiról az érdekelt szakemberek fontos tudni- valókat és utasításokat nyerhetnek.

A lap további részében Vadász Zoltántól a tanítóképző-intézeti tanító- jelöltek gyakorlati kiképzésére vonatkozólag kapunk néhány fontos szem- pontot főleg azokról a módzatokról, melyek mellett a tanítójelölteknek a tanításokban való egyetemleges részvétele intenzíven biztosítható.

A továbbiakban az irodalom, egyesületi élet és hírek rovat vannak. Az irodalmi rovatban egyebekben olvashatjuk *Barankay Lajos dr.-nak* a: *Szaknevelés elméletének alakulásáról* c. könyvének ismertetését, melyre, mint a cselekvő iskola pedagógiáját is közelről érintő műre lapunk követ- kező számában mi is ki fogunk térni. (kd)

A Gyermekek és az Ifjúság 1934. évi 10. számában *vitész Pécsváry-Her- mann Miksné Baross Magda* a f. évi július 31. és augusztus 4-e közt Brüsszelben tartandó s a *Családi Nevelés Nemzetközi Központja* által ren- dezendő 5. *családnevelő világkongresszus* munkatervét és a kongresszuson való részvételt feltételeit ismerteti. (A kongresszusra jelentkezni lehet a cikk írójánál: Budapest VIII., Üllői-út 44. sz.) *Cser János: Számsorkie- gésítések a 10—14 éves korban* a számolóképeség, — míg *Csatth János: Gyöngyfüzéspróba a 7—10 éves korban* a munkamód és a mozgás fejlő- désének vizsgálatára vonatkozó tesztekkel kapcsolatban írtak értékes ta- nulmányokat. *Simon Blanka: A korszerű gyermekszoba* kulturájával kap- csolatban közül sok figyelemreméltó technikai tanácsot és gyermeklélek- tani megállapításokat. Pedagógusok és szülők okulással olvashatják el e szép cikket. A figyelő rovatban a lap őszinte örömmel üdvözli *Szendy Károlyt*, Budapest székesfőváros új polgármesterét, mint kulturpolitikust, és a magyar gyermektanulmányozás jó barátját, lelkes támogatóját. (kd)

Erdélyi Iskola címen dr. György Lajos és Márton Áron szerkesztésében még a mult tanévben nevelésügyi folyóirat indult meg, mely azóta nagy terjedelmű, értékes számokban számol be erdélyi magyar tesvéreink pe- dagógiai és kulturális törekvéseiről. A lap dr. *György Lajosnak*, a ná- tunk is elismert jeles filologusnak szellemi irányításával a mai idők aktuális nevelési, didaktikai és módszertani problémáit tárgyalja. Nyelvünk és kultúránk, valamint népnevelés című rovataiban pedig a magyar történelmi és irodalmi anyag feltárásával és ismertetésével megbecsülhetetlen szol- gálatot tesz a tőlünk elszakadt erdélyi magyarság faji művelődésének ápo- lására és fennmaradására.

Meleg szeretettel üdvözöljük tesvéreink törekvéseit s áldásos munká- jukra a jó Isten áldását kérjük.